

Vandetõlk õigusterminite rägastikus¹

Marika Borovikova²

Tartu Ülikooli kirjaliku tõlke nooremlektor ja inglise keele vandetõlk

1. Vandetõlk

Vandetõlk on vaba elukutse esindaja, kes võib tegutseda palgatöötajana, ettevõtjana või muus vormis. Vandetõlk tõlgib peamiselt tarbetekste, täpsemalt dokumente, mille tõlge peab olema ametlik või kinnitatud³. Tõlgitavate tekstide hulka kuuluvad äriühingutega seotud dokumendid (põhikirjad, asutamisdokumendid, majandusaasta aruanded, protokollid, otsused jne), lepingud, volikirjad, notariaalaktid, eri ametite väljastatavad tõendid, haridust tõendavad dokumendid, kohtulahendid, pärimisdokumendid jne. Tuleb ette ka seda, et kliendil on vaja tõlget väga spetsiifilisest tarbetekstist, näiteks haigusloost või lennupiletitest.

Vandetõlgil on oma kutsetegevuses ka lisaõigused, näiteks õigus kinnitada tõlkele lisatud väljatrüki või ära kirja õigsust. Kliendil on lihtsam, kui teenuse saab ühest kohast. Veel peab vandetõlk tõlkima Riigi Teatajas avaldatud seadusi võõrkeelde ja seal avaldatavaid välislepinguid eesti keelde. Kuigi Riigi Teatajas ilmuvad tõlked ei ole ametlikud, vaid informatiivsed, on need teistele tõlkijatele tekstide tõlkimisel ja terminite otsimisel suureks abiks.

Vandetõlgiks on õigus saada isikul, kes vastab vandetõlgi seaduse⁴ §-s 16 sätestatud nõuetele. Kutse saamiseks tuleb edukalt sooritada kolmeosaline eksam, mida korraldab Justiits- ja Digiministeerium. Kutsetunnistuse kättesaamisel antakse vanne – sellest tuleneb ka kutsenimetus „vandetõlk“.

Vandetõlk kinnitab oma tõlke õigsust allkirja ning pitseri ja reljeefpitsseriga või digiallkirjaga. Tasu on dokumentitõlgete puhul kokkuleppeline ning seaduste ja välislepingute tõlkimise korral on see sätestatud määruses „Vandetõlgile tõlketööde määramise ja täitmise kord ning tasumäärad“⁵. Vandetõlk peab oma tõlgete kohta kutsetegevuse raamatut ning esitab igal aastal Justiits- ja Digiministeeriumile statistilise aruande. Vandetõlgil on saladuse hoidmise kohustus ja ta vastutab süüliselt tekitatud varalise kahju eest isiklikult.

2. Vandetõlgi töös kasulikud allikad ja abivahendid

2.1. Terminibaasid, mitmekeelsed korpused ja juhendid

Riigi usaldus vandetõlgi vastu ja selle tööga kaasnev vastutus tähendavad, et tõlked peavad olema tehtud täpselt ja hoolikalt. Hea kvaliteedi tagamiseks on vandetõlgil võimalik kasutada erinevaid allikaid ja abivahendeid, mille valik oleneb tõlgitavast tekstist.

Nii vandetõlkide kui ka teiste tõlkijate töös on kõige tähtsamad allikad **terminibaasid**. Eesti keele puhul võib kvaliteetseimaks terminibaasiks nimetada Euroopa Liidu (EL)

¹ Artikkel põhineb osaliselt 30. septembril 2025. aastal tõlkijate päeva seminaril „Ühest sõnast võib sõltuda kõik – terminivalikud tõlkija töös“ peetud ettekandel.

² Artiklis väljendatud vaatenurgad on autori isiklikud seisukohad.

³ Vt lisaks <https://www.justdigi.ee/kohtud-ja-oigusteenused/elukutsed/vandetolk>.

⁴ RT I, 14.03.2025, 2.

⁵ RT I, 21.03.2025, 16.

terminihaldussüsteemi IATE (*Interactive Terminology for Europe*)⁶. Sellega tehakse iga päev süstemaatilist terminitööd, mille hulka kuulub koostöö Eesti eri valdkondade ekspertidega. IATEs on iga termini juures hulgaliselt lisateavet, mis aitab otsustada, millisesse tähendusvälja pakutud vaste sobib. Näiteks on terminile lisatud viide, definitsioon, usaldusväärsust tähistavad tärnid, mõnel juhul ka märkus keeletasandi ja selle kohta, kuidas asetseb termin kontekstiväljal, ning muud infot. Samuti saab terminibaasis valida valdkonda ja vaadata termineid mitmes sihtkeeles, mis muudab selle suurepäraseks abivahendiks mitut võõrkeelt oskavale tõlkijale.

Terminibaasidest tasub järgmisena kasutada Ekilexi süsteemis koostatud erialasõnastikke⁷, mille Eesti Keele Instituut (EKI) on koondanud Sõnaveebi⁸. Selliseid sõnastikke on üle 160, neid on võimalik valida üksikhaaval, aga ka korraga, nii et terminid otsitakse kõikidest erialasõnastikest ja terminibaasidest.

Vandetõlgi töös on eriti vajalikuks osutunud järgmised erialasõnastikud.

- EKI terminibaas Esterm⁹ – selle mitmekeelse terminibaasiga alustati tööd aastal 1996 ning 2006. aastast on seda hallanud EKI. Terminibaas sisaldab eri valdkondade termineid, kuid nende otsimisel ja uurimisel tuleb kindlasti üle vaadata terminibaasis sisalduv teave termini lisamise või muutmise aja ning definitsioonide ja kasutusnäidete kohta, sest mõningad andmed võivad olla ajakohastamata või vananenud.
- Riigi Teataja seadustes määratletud terminid (legaaldefinitsioonid)¹⁰ – see on uus terminikogu, mis sisaldab eesti-inglise terminipaare, mille juurde on lisatud legaaldefinitsioonid koos allikaviidetega.
- Riigi Teataja terminisõnastik¹¹ – selle samuti värskema terminivara on koostanud EKI koostööpartnerid, kes on valdkonna eksperdid. Eriti väärtusliku osa sõnastikust moodustavad selles sisalduvad kommentaarid hiljuti muudetud või keerukamate terminite kohta¹².
- Militerm¹³ – usaldusväärne riigikaitseterminite andmebaas, millega on tööd tehtud juba üle kahekümne aasta ning mille täiendamise ja haldamisega tegeleb Kaitseväge Akadeemia eestvõttel moodustatud töörühm.
- Haridussõnastik¹⁴ – mitmekeelne terminibaas, kust saab palju abi vandetõlgi töö lahutamatuks osaks olevate haridusdokumentide tõlkimisel nii eesti keelest inglise keelde kui ka inglise keelest eesti keelde.

Mõistagi oleneb konkreetse sõnastiku valik sellest, milline tekst parasjagu tõlkimisel on. Sõnastikes olev üksikasjalik lisateave võimaldab teha kvaliteetset terminiuurimistööd, sest eri kandeid on võimalik võrrelda ja vaadelda nii ajalises raamistikus, terminitevaheliste seoste analüüsimiseks kui ka muul eesmärgil.

⁶ Vt [IATE](#).

⁷ Vt lisaks [portaalist](#).

⁸ Vt [Sõnaveeb](#).

⁹ Vt [EKI terminibaas Esterm](#).

¹⁰ Vt [Riigi Teataja seadustes määratletud terminid \(legaaldefinitsioonid\)](#).

¹¹ Vt [Riigi Teataja terminisõnastik](#).

¹² Vt näiteks märksõna [ruling](#), Riigi Teataja terminisõnastik. Eesti Keele Instituut, Sõnaveeb 2026. Vaadatud 03.02.2026.

¹³ Vt [Militerm](#).

¹⁴ Vt [Haridussõnastik](#).

Peale Sõnaveebi erialasõnastike on veebis ka muid tarvilikke terminibaase. Hea näide on andmekaitse ja infoturbe portaal AKIT¹⁵, mille koostaja on teadus- ja arendusfirma Cybernetica AS. Seda terminikogu koostatakse samuti väga põhjalikult ja süsteemselt ning see sisaldab terminite kohta rohkelt lisateavet. Terminibaasis on terminid eesti ja inglise keeles.

Lisaks terminibaasidele võib tõlkija leida hulgaliselt kasulikku materjali **mitmekeelsetest korpustest**. Näiteks on vandetõlgi hädavajalik abivahend Riigi Teataja¹⁶ paralleelkorpus, kus avaldatud eestikeelseid seadusi vandetõlgid võõrkeelde tõlgivadki, tehes koostööd valdkonna eest vastutava ministeeriumi ekspertidega. Seadusi ja nende tõlkeid saab vaadata paralleeltekstidena eesti ja inglise keeles ning mõni seadus on tõlgitud ka ukraina ja vene keelde. Rööptekste uurides on võimalik leida nii üksikute terminite kui ka kogu seaduseteksti tõlge.

Muidugi võib seadusetõlgetes esineda ka vigu, seepärast tuleb rakendada kriitilist meelt. Kui tõlgitavas tekstis esineb viiteid mitmele seadusele, on vaja üle kontrollida ka see, kas sama termin on eri seadustes tõlgitud ühtemoodi või on tõlkevaste erinev. Üldiselt on see aga kvaliteetne abimaterjal, millele saab tugineda, kui on soov kasutada vandetõlkide tehtud töö tulemusi.

Teine kvaliteetne mitmekeelne korpus on EUR-Lex¹⁷, kus on avaldatud EL-i õigusaktid, aluslepingud, rahvusvahelised lepingud ja kokkulepped, aga ka näiteks EL-i kohtupraktika jne. Tähtsamate õigusaktide tõlked on olemas EL-i kõigis ametlikes keeltes ja muude dokumentide puhul nende liikmesriikide keeles, mida konkreetne dokument puudutab. Tekste on võimalik avada rööpselt kuni kolmes keeles, mis on tõlkijale ülimalt kasulik terminite või tekstilõikude tõlgete võrdlemiseks.

Kohtudokumentide või kohtulahendeid käsitlevate muude tekstide korral saab abi mitmekeelsest kohtupraktikast. Nagu eespool märgitud, on suur osa Euroopa Liidu Kohtu praktikast avaldatud EUR-Lexis, aga ka Euroopa Liidu Kohtu veebisaidil¹⁸ EL-i ametlikes keeltes. Euroopa Inimõiguste Kohus¹⁹ on oma praktika esitanud enda saidil inglise ja/või prantsuse keeles, mõnikord ka selle riigi keeles, millega konkreetne lahend seotud on. Laiema kõlapinnaga kohtulahendi korral on see tõlgitud veel muudesse keeltesse. Eestit puudutavate Euroopa Inimõiguste Kohtu lahendite tõlked on olemas kohtu enda veebilehel ja Riigi Teataja asjakohasel lehel²⁰.

Riigikohtu veebilehel on ingliskeelsetest lahenditest võimalik leida põhiseaduslikkuse järelevalve kolleegiumi ja Riigikohtu üldkogu lahendeid²¹, kuid tähelepanu tuleb pöörata sellele, et tõlked on mitteametlikud ja nende suhtes kehtib autoriõigus. Inglise keeles on olemas

¹⁵ Vt [andmekaitse ja infoturbe portaal AKIT](#).

¹⁶ Vt [Riigi Teataja](#).

¹⁷ Vt [EUR-Lex](#).

¹⁸ Vt [Euroopa Liidu Kohtu praktika](#).

¹⁹ Vt [Euroopa Inimõiguste Kohtu praktika](#).

²⁰ Vt [Eesti suhtes tehtud EIK otsuste tõlked](#).

²¹ Vt [Constitutional Judgments](#).

ka Riigikohtu halduskolleeegiumi lahendite kokkuvõtted²², mis on avaldatud infosüsteemis Fast Information System (JuriFast). Riigikohtu eestikeelsed lahendid on aga avaldatud Riigikohtu veebilehel²³. Eesti teiste kohtute eestikeelsete lahenditega saab vandetõlk tutvuda Riigi Teataja kohtumenetluste veebilehel²⁴.

Paljudel viidatud veebilehtedel saab kasutada mugavat otsingusüsteemi ja filtreerida välja endale vajaliku. Tõlkijale on juurdepääs kohtupraktikale hädavajalik, kui tal on vaja tõlkida kohtumaterjale või kui tõlgitavas tekstis esineb viiteid eri liiki kohtulahenditele. Selliseid viiteid võib esineda ka kohtuvälistes materjalides ja siis on kindlasti vaja tutvuda viidatud lahendiga, et tagada õige terminikasutus ja seos juba avaldatud materjaliga.

Mitmekeelsetest tekstikorpustest on võimalik kasutada veel Lingueed²⁵, kus on EL-i tekstid liikmesriikide keeltes. See on hea korpus ka üksikute sõnade ja nende tõlkevastete otsimiseks. Kahjuks on sinna lisandunud masintõlgitud laused, mida on siiski võimalik tuvastada lause ees paikneva hüüumärgiikooni järgi.

Veel üks korpus, mis sisaldab nii EL-i kui ka muid tekste, sealhulgas üld- ja kõnekeelseid tekstikorpusi, on Glosbe²⁶. Selles on esindatud palju keeli, kuid tõlkevasteid otsides tuleb jälgida, kes on korpuse autor. Nii Linguee kui ka Glosbe puhul tuleb säilitada terav kriitikameel ja kontrollida hoolikalt pakutavate tõlkevastete õigsust ja sobivust konteksti.

Eraldi tuleks kindlasti nimetada **Euroopa e-õiguskeskkonna portaali**²⁷, mille tegelik eesmärk on abistada EL-i liikmesriikide kodanikke õigusküsimustes, mis võivad tekkida näiteks ühest liikmesriigist teise elama või tööle asudes. Portaali loomisega on tõlkija eest juba suur töö ära tehtud ja see on suurepärane abivahend, sest selle veebilehti saab avada jällegi EL-i ametlikes keeltes ja nii on hõlbus eri valdkondade õigustermineid otsida. Näiteks rubriigis „Liikmesriikide üldkohtud“²⁸ saab ülevaate liikmesriikide kohtute struktuurist ning keeli vahetades võib näha kohtute nimetusi originaalkeeles ja nende tõlkeid nii eesti, inglise kui ka muudes keeltes. Kuna riikide kohtusüsteemid võivad olla erinevad, aitab see kohtu nimetuste tõlkimisel eksimusi vältida. Liikmesriikide äriregistrite rubriigis²⁹ on aga teave äriregistrite ja mõne riigi puhul ka äriühingute õiguslike vormide kohta. Samamoodi võib portaalist lugeda maksejõuetus- ja pankrotiregistrite, kinnistusraamatute, perekonnaasjade, pärimise jm kohta. Peab siiski tõdema, et teavet on esitatud erineval määral: mõne riigi kohta on info täpne ja üksikasjalik, mõne kohta aga pealiskaudsem. Loomulikult tuleb ka selle portaali kasutamisel säilitada tõlkimisel mõningane skepsis ja ise kaasa mõelda.

Mis puutub juhenditesse, siis eesti keelest või keelde tõlkiva vandetõlgi tööd hõlbustab Justiits- ja Digiministeriumi veebileht „Õigusterminoloogia ja tõlkimine“³⁰. Seal on kirjas tõlkimise ja

²² Vt *Judgments of the Administrative Law Chamber*.

²³ Vt [Riigikohtu lahendid](#).

²⁴ Vt [kõik kohtumenetlused](#).

²⁵ Vt [Linguee](#).

²⁶ Vt [Glosbe](#).

²⁷ Vt [Euroopa e-õiguskeskkonna portaali](#).

²⁸ Vt [liikmesriikide üldkohtud](#).

²⁹ Vt [ELi liikmesriikide äriregistrid](#).

³⁰ Vt [õigusterminoloogia ja tõlkimine](#).

toimetamise põhimõtted, juhised Eesti õigusaktide inglise keelde tõlkijale ning välislepingute ingliskeelsed kordusväljendid koos eestikeelsete vastetega. Välisministeerium on avaldanud välislepingu tõlkimise juhendi³¹, mis sisaldab kordusväljendeid ja muid nõuandeid välislepingute tõlkimiseks inglise keelest eesti keelde. Mõlemad juhendid on mõeldud vandetõlkidele, aga neid võiksid kasutada ka teised tõlkijad.

Tõlketöö tegemisel võib uurida ka muud kvaliteetselt koostatud abimaterjali, näiteks hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE)³², eelkõige selle 2. peatüki 2. jao 1. jaotist „Seaduseelnõu keele- ja stiilinõuded“. HÕNTE-t täiendab Justiits- ja Digiministeeriumi veebilehel asuv HÕNTE käsiraamat³³.

2.2. Abivahendid eesti keelde tõlkijale

Ükski vandetõlk ei saa eesti keelde tõlkides hakkama ilma eesti keele abimaterjalideta. Nendest on palju kasu selge keele tagamisel, kantseliidi vältimisel, tähendusvarjundite edasiandmisel ja sünonüümide leidmisel. Allpool on nimetatud vaid mõni sagedamini vaja minev allikas.

Esmane allikas, mida tuleks eesti kirjakeelde tehtava tõlke puhul kasutada, on “Eesti õigekeelsussõnaraamat ÕS 2025” (ÕS), mis on 2026. aasta jaanuarist eesti kirjakeele normi alus. See eestlastele nii tähtis keeleallikas on viimasel ajal saanud palju tähelepanu, sest ÕS-i ja EKI ühendsõnastiku erinev otstarve on keelekasutajatele ebaselge.³⁴

Peale ÕS-i on suurepärase abivahend EKI e-keelenõu³⁵, kus saab esitada ühispäringuid keeleinfot sisaldavatest allikatest: ÕS-ist, „Eesti keele seletavast sõnaraamatust“ ja „Võõrsõnade leksikonist“, Eesti ja maailma kohanimetuskogudest, „Ametniku soovitusõnastikust“, inglise-eesti masintõlkesõnastikust ja eesti-vene sõnaraamatust. Veebileht on kasulik eeskätt sellepärast, et kogu keeleteave asub ühes kohas, kuid on sõnastike kaupa eristatud. Nii saab teha vahet kirjakeele normi allika ja muude sõnastike vahel. Kahjuks e-keelenõu enam ei uuendata ja nii ei leia sealt ÕS-i 2025. aasta versiooni. Sellegipoolest võib teadlik tõlkija vananenud keeleosa kõrvale jättes leida sealt jätkuvalt arvukaid sünonüüme ja soovitusi, kuidas teksti täpsemalt sõnastada.

Tõlkijale on hädavajalik abivahend ka EKI teatmik³⁶, mis sisaldab laiendatud õigekirjareegleid, võõrkeelsete nimede transkribeerimise teavet ja veel palju kasulikku. Sõnaveebis asuv EKI ühendsõnastik³⁷ on aga suurepärase vahend sünonüümide, naabersõnade, käändetabelite ja reksioonide uurimiseks.

Keeleallikatest on vandetõlgi töös kasulikuks osutunud veel kohanimede andmebaas, mida on küll viimati uuendatud 2022. aastal. Seda saab kasutada kohanimede otsimiseks, aga veelgi rohkem aitab see haldusüksuste nimetuste tõlkimisel eesti keelde. Eriti suurt tuge pakub

³¹ Vt [välislepingu tõlkimise juhend](#).

³² Vt [hea õigusloome ja normitehnika eeskiri](#).

³³ Vt [HÕNTE käsiraamat](#).

³⁴ Vt nt **H. Mäekivi**. [ÕS ei ole ÜS](#). – ERRi uudisteportaal 18.01.2026; **K. Tamuri**. [Meil pole vaja ÕS-i pärast lahinguid pidada](#). – ERRi uudisteportaal 27.01.2026.

³⁵ Vt [e-keelenõu](#).

³⁶ Vt [EKI teatmik](#).

³⁷ Vt [EKI ühendsõnastik](#).

kohanime andmebaas riikide puhul, mille haldusjaotuse kohta on keeruline leida usaldusväärset infot, näiteks Pakistan või Peruu. Kohanimede ja haldusüksuste kohta on võimalik leida teavet ka EKI teatmikust³⁸, eeskätt viidatud veebilehel asuvast „Lühikesest kohanime tähelepanusõnastikust“³⁹, ning EKI ühendsõnastikust. Isikunime käänamisel tekkivate küsimuste korral saab aga abi EKI isikunimeandmebaasist⁴⁰.

Kahes eelmises alapunktis on vaid piiratud valik vandetõlgi töös kasutatavatest allikatest. Igal tõlkijal on oma eelistused ja valdkonnaspetsiifiliste tekstide puhul võivad abimaterjalid olla hoopis teistsugused.

2.3. Tõlketehnoloogilised tööriistad

Lisaks terminibaasidele ja muudele keeleallikatele on tarbeteksti tõlkijal tänapäeval keeruline hakkama saada tõlketehnoloogiliste abivahendite ja tööriistadeta.

Tähtsaimaks vahendiks võib pidada **tõlkeabiprogrammi**, mille põhifunktsioon on tõlkemälu. Tõlkemälu koosneb tõlgitud segmentidest, mis on üldjuhul laused, ja selle koostab tõlkija tõlkimise käigus ise. Vahel annab ka klient tööga kaasa oma tõlkemälu ja kokkuleppel kasutab tõlkija seda. Tõlkeabiprogrammis on võimalik luua endale ka terminibaase ja rakendada veel paljusid lisatööriistu, mis kiirendavad tõlkimist ja mille täpsem valik oleneb tõlkeabiprogrammist.

Abivahendite hulka kuuluvad veel **masintõlge** ja **suured keelemudelid**. Tehisnärvivõrkudel põhinevad masintõlkemootorid võivad tõlketööd kiirendada, kuid tõlkija peab masintõlke väljundi järeloimetamisel olema väga hoolikas ja seda põhjalikult analüüsima. Kui tõlkimisel võetakse appi suur keelemudel, tuleb silmas pidada, et sihttekst võib olla sujuvam ja ladusam, kuid samal ajal võivad vead olla masintõlkega võrreldes rohkem peidetud. Ka siin tuleb järeloimetamisel olla ülimalt tähelepanelik ning hea oleks tunda mõlema abivahendi tööpõhimõtteid, et vigu hõlpsamalt üles leida. Suuri keelemudeleid saab tõlkija rakendada (ka) muul otstarbel, näiteks terminite tuvastamiseks, uurimistööks, kvaliteedikontrolliks jne.

Mõlema abivahendi puhul tuleb jälgida, et konfidentsiaalsed andmeid ei kasutataks treeningandmeteks. Et näiteks õigustekstid sisaldavad üldjuhul tundlikku teavet, ei ole eetiline ja ei tohi neid tõlkida tasuta masintõlkesüsteemi või tehisarurakendusega.

3. Mõttekilde õigusterminite kohta

Vandetõlgi tööd lihtsustaks suurel määral see, kui tema kõrval töötaks terminoloog, kes keskenduks terminite otsimisele ja loomisele. Päriselus teeb aga tõlkija sageli ära ka terminoloogi töö.

Esmajoones raskendab tööd see, et riikide õigussüsteemid on erinevad ja õigusvaldkond on äärmiselt lai, hõlmates samal ajal hulgaliselt kitsamaid valdkondi. Ideaalmaalmas peaks vandetõlk tundma kõikide nende riikide õigussüsteemi, kus tõlgitav dokument on väljastatud ja

³⁸ Vt [nimeloendid](#).

³⁹ Vt [Lühike kohanime tähelepanusõnastik](#).

⁴⁰ Vt [EKI isikunimeandmebaas](#).

kus räägitakse keelt, millest ja millesse ta tõlgib. Eesti-inglise-eesti tõlkija puhul oleks suurepärase, kui ta oleks kursis Eesti õigusvaldkondadega, aga tunneks ka Ühendkuningriigi ja USA õigust. Siinjuures tuleb arvestada, et USAs on 50 osariiki ja igal osariigil võivad olla oma erisused. Peale selle on teisi inglise keelt kõnelevaid riike ning paljudes muu riigikeelega maades on kombeks koostada dokumente inglise keeles. Kõigele lisaks tuleks olla kursis EL-i õigusega. On üsna selge, et tõlkija ei saa tunda süvitsi kõikide nende riikide õigust igas õigusvaldkonnas, vaid valib enamasti kitsama suunitluse.

Õigusterminite tõlkimisel tuleb tähelepanu pöörata sellele, et tõlkevaste sobituks asjakohasesse konteksti. Üks termin võib eri valdkondades tähistada eri mõisteid.

Võtame näiteks sõna *resolution*, mille eestikeelne vaste võib näiteks EL-is olla „resolutsioon“, mis on üks EL-i õigusakti liik. Eesti äriseadustiku ingliskeelses tõlkes tähistab sõna *resolution* tagasitõlkes aga hoopiski „otsust“⁴¹. Kui teema puudutab pangakriiside ohjamist ja finantsstabiilsuse säilitamist, on õige vaste „kriisilahendus“, kohtudokumentides ja lepinguõiguses võib aga sõna *resolution* tõlkida „lahendamiseks“ (näiteks väljendite *dispute resolution* ja *conflict resolution* vastendamisel). Tehnikakeeles on selle sõna tõlge „lahutusvõime“ või „eraldusvõime“. See loend pole kaugeltki ammendav.

Ka sõna *applicant* tundub pealtnäha lihtsasti tõlgitav. Ent näiteks IATE andmetel võib *applicant* EL-i eelarve kontekstis olla „avalduse esitaja“, varjupaigaõiguse kontekstis „taotleja“ ja menetlusõiguse kontekstis „hageja“⁴². Eesti patendiseaduse ingliskeelses tõlkes on *applicant* tagasi tõlgituna „patenditaotleja“⁴³, kuid Euroopa Inimõiguse Kohtu lahendite tõlkes „kaebaja“⁴⁴.

Sõnal *examination* on ainuüksi Sõnaveebi kahes erialasõnastikus (Riigi Teataja terminisõnastik ja Riigi Teataja seadustes määratletud terminid (legaaldefiniitsioonid)) neli vastet: 1) kohtuekspertiisiseaduse mõistes tähendab see „ekspertiisi“; 2) tsiviilkohtumenetluse seadustiku mõistes „uurimist“; 3) kriminaalmenetluse seadustiku mõistes „lähivaatust“ ning 4) kohtumenetlusõiguse terminikomisjoni andmetel „ülekuulamist“⁴⁵. Üldkeelseid vasteid ei hakka siinkohal käsitlemagi, ehkki tõlkides tuleb ka üld- ja oskuskeelt suuta eristada.

Vahel muudavad tõlkija töö keeruliseks aga temast sõltumatud asjaolud. Näiteks on Finantsinspektsiooni veebilehel selle asutuse ingliskeelne tõlkevaste *Estonian Financial Supervision and Resolution Authority*⁴⁶. Edaspidi on ingliskeelsel veebilehel jäetud nimetus eesti keelde ning eestikeelne nimetus esineb ka asutuse muudel ingliskeelsetel internetilehtedel. Riigi Teatajas on avaldatud Finantsinspektsiooni seadus ja selle ingliskeelne tõlge, mille kohaselt on asutuse nimetus hoopis *Financial Supervision Authority*⁴⁷. Lisaks võib mitme

⁴¹ Vt näiteks [äriseadustiku § 173 tõlget](#).

⁴² Vt märksõna [applicant](#). EL-i terminihaldussüsteem IATE. Vaadatud 04.02.2026.

⁴³ Vt näiteks [patendiseaduse § 9 lg 2 ingliskeelset tõlget](#).

⁴⁴ Vt näiteks Euroopa Inimõiguste Kohtu 19.01.2016 otsus nr 17429/10: *Kalda vs. Eesti*, lk 1.

⁴⁵ Vt märksõna [examination](#). Riigi Teataja seadustes määratletud terminid (legaaldefiniitsioonid) ja Riigi Teataja terminisõnastik. Eesti Keele Instituut, Sõnaveeb 2026. Vaadatud 03.02.2026.

⁴⁶ Vt [Estonian Financial Supervision and Resolution Authority](#).

⁴⁷ Vt [Financial Supervision Authority Act](#).

väärrika asutuse veebilehel kohata varianti *Estonian Financial Supervisory Authority*⁴⁸. Kõiki neid vasteid nähes tekib vandetõlgil küsimus, millest lähtuda. Eesti-inglise tõlke puhul oleks siinsel juhul ehk kõige mõistlikum küsida kliendilt, millist vastet ta eelistab. Kuid parem lahendus oleks see, kui Finantsinspektsiooni nimetus oleks Eesti asjakohastel veebilehtedel tõlgitud ühtemoodi. See hoiaks kokku nii tõlkija kui ka kliendi aega.

Huvitav lugu on ka termini „vandetõlk“ endaga. Kui vandetõlgi töölauale satub dokument, mis on vaja tõlkida eesti keelde, aga mille on välisriigis mõnest muust keelest inglise keelde tõlkinud Eesti vandetõlgile sarnase institutsiooni esindaja, tuleb mõelda, kas tõlkida see ametinimetus eesti keelde meie õigussüsteemi põhjal või pidada silmas välisriigi oma. Kõigepealt tuleks kindlaks teha, kas välisriigi tõlkija üldse annab vande – kui ta seda ei tee, ei saagi teda vande- või vannutatud tõlkijaks nimetada. Mis puutub aga eestikeelsesesse terminisse „vandetõlk“, siis esineb selleski sisuline vastuolu. Tõlkevaldkonnas eristatakse tõlki, kes teeb suulist tõlget, ja tõlkijat, kes teeb kirjalikku tõlget. Samas on vandetõlgi puhul reguleeritud üksnes kirjalike tõlgete tegemine ja suulist tõlget ei ole vandetõlk kohustatud tegema, küll aga võib ta seda teha kõrvaltegevusena.

Õigusterminite tõlkimisel esineb kindlasti veel rohkelt keerukaid olukordi. Eespool on nimetatud mõnda murekohta, millega vandetõlk oma igapäevatöös kokku puutub. Need muudavad vandetõlgi töö katsumusterohkeks, kuid lahenduste leidmisel tekib mõnus rahulolutunne, mis teebki vandetõlgi töö huvitavaks ja nauditavaks.

⁴⁸ Vt [Bank codes](#).